

Redegørelse nr. R 17 (10/5 2016)

Folketinget 2015-16 OMTRYK (ny fig. 5, 10 og justering af fig. 1, 2, 15, 16)

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Regional- og landdistriktpolitisk redegørelse 2016 af 10/5 2016.

(Redegørelse nr. R 17).

Erhvervs- og vækstministeren (Troels Lund Poulsen):

1 INDLEDNING

Regeringen ønsker vækst og udvikling i hele landet. Der skal også være beskæftigelse, udvikling og attraktive områder uden for de større byer. Det er positivt, at Danmark har store byer, der er vækstlokomotiver, og som driver udviklingen til gavn for hele landet. Men væksten har igennem en årrække været ujævnt fordelt.

Der har på det seneste vist sig en række nye positive tendenser i områderne uden for de større byer. Befolkningen er vokset i flere af de kommuner, som tidligere har haft befolkningstilbagegang. Beskæftigelsen stiger ikke alene omkring de store byer, men også i flere områder andre steder i landet.

Hussalg og realkreditudlånet i områderne uden for de store byer viser også spirende tegn på, at flere dele af landet er inde i en god udvikling.

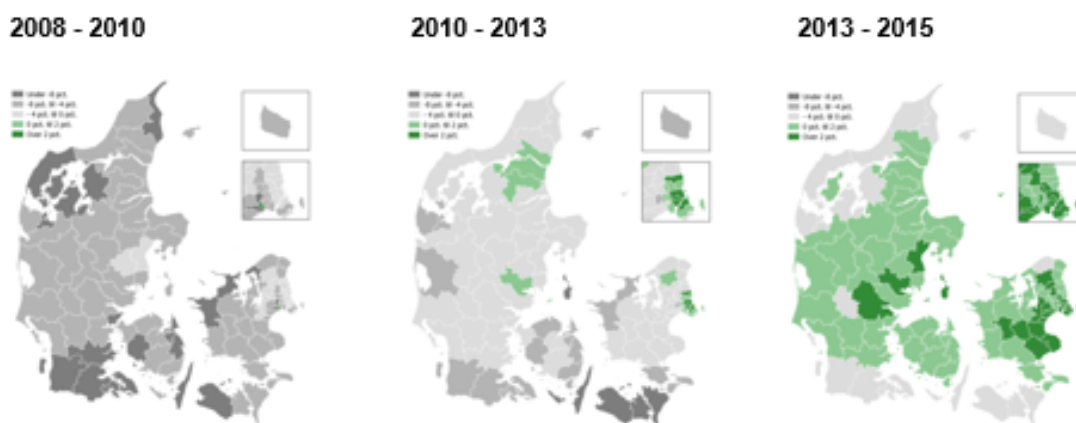
Regeringen præsenterede den 23. november 2015 et samlet udspil for vækst og udvikling i hele Danmark med over 120 initiativer, som ventes at kunne løfte strukturelt BNP med op mod 2,5 mia. kr. Initiativerne vil øge mulighederne for vækst og udvikling og bidrage til at gøre det lettere at arbejde og bo i alle dele af Danmark.

2 NYE UDVIKLINGSTENDENSER

Der redegøres i dette afsnit for den seneste udvikling i beskæftigelsen, erhvervsudviklingen og for bosætning og demografi i Danmark. Afsnittet afsluttes med at gøre rede for udviklingen på de danske øer.

2.1 Beskæftigelse og erhverv

I forhold til beskæftigelse og erhverv var de største byer først til at bevæge sig ud af den økonomiske krise, som startede i 2008. Men store dele af landet er fulgt med siden 2013, hvor beskæftigelsen er vokset på det meste af Sjælland og Fyn samt i store dele af Jylland, jf. figur 1.

Figur 1. Udvikling i beskæftigelsen, 2008-2015

Ann: Figuren angiver væksten i hver af perioderne. Beskæftigelsen er opgjort i fuldtidspersoner på baggrund af lønmodtagerbeskæftigelsen fordelt på bopælskommune.

Kilde: Jobindsats.dk

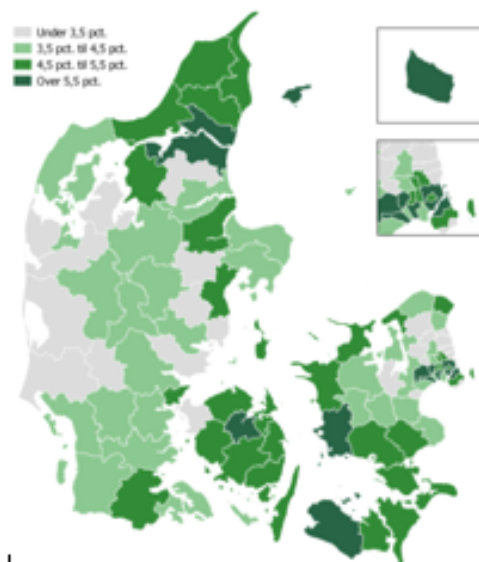
Faktisk er ledigheden lav, ikke bare omkring Hovedstaden og i Østjylland, men også i Vestjylland, jf. figur 2.

Den samlede udvikling bestemmes også af, om der etableres nye virksomheder. Antallet af nye virksomheder pr. 1000 indbyggere er højest i og omkring København, Aalborg, Aar-

hus, Herning og i trekantsområdet, jf. figur 3. Tallene indikerer således, at det ikke alene er i områder som København, Aalborg og Aarhus med en naturlig tilknytning til de store

uddannelsesinstitutioner, at der etableres mange nye virksomheder. Det sker også omkring Herning og i trekantsområdet.

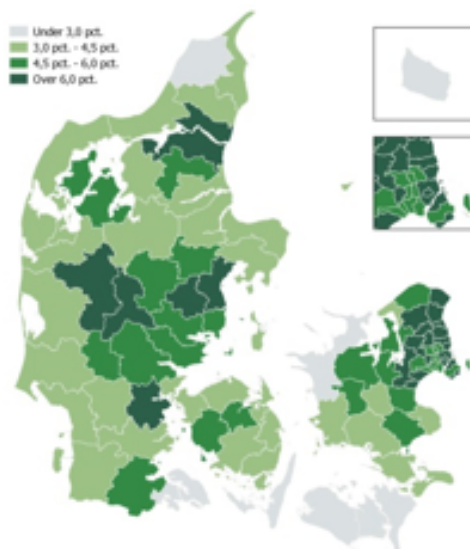
Figur 2. Ledighedsprocent, 2015

Anm.: Ledigheden er opgjort som antal fuldtidsbruttoledige som andel af arbejdsstyrken. Antallet er opgjort som gennemsnit for 2015 efter bopælskommune.

Kilde: Danmarks Statistik.

Figur 3. Nystartede virksomheder pr. 1.000 indbyggere, 2014

Anm.: Nyregistrerede virksomheder (AVS og ApS) opgjort pr. 1.000 indbyggere i kommunen i 2014.

Kilde: Dansk Industri.

Gennem Vækstfonden og Dansk Vækstkapital yder staten medfinansiering til blandt andet små og mellemstore virksomheder til gennemførelse af perspektivrige og risikobetonede udviklingsprojekter. Vækstfondens (inklusive Dansk Vækstkapital) samlede medfinansiering er bredt fordelt over hele landet, når man sammenholder med fordelingen af pri-

vate arbejdssteder generelt, jf. tabel 1. Konkret er vækstfondens medfinansieringer en smule overrepræsenteret uden for de større byområder, hvilket kan afspejle, at virksomheder i disse områder har vanskeligere ved at opnå lån i banker og realkreditinstitutter, fx fordi de kan have mindre gode muligheder for at stille pant for lån.

Tabel 1. Vækstfondens medfinansieringer, private arbejdssteder og private job fordelt på by-, mellem-, land- og yderkommuner

	Vækstfondens medfinansieringer, 2010-2014		Fordeling private arbejdssteder og job, 2013			
Bykommune (35)	742	40	114.317	46	1.003.027	53
Mellemkommune (17)	229	12	37.967	15	265.293	14
Landkommune (30)	630	34	70.875	28	475.769	25
Yderkommune (16)	254	14	25.843	10	154.189	8
Total	1.855	100	249.002	100	1.898.278	100

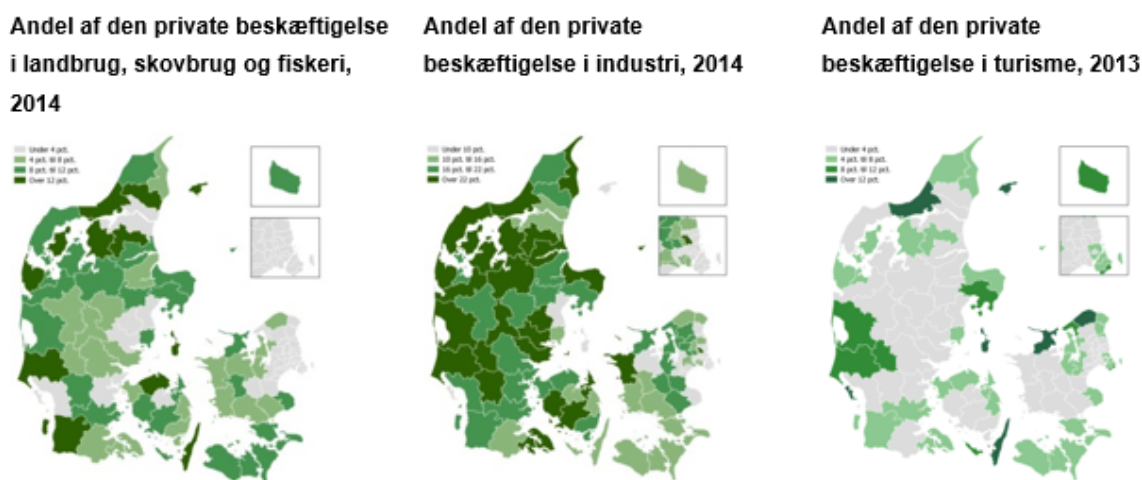
Anm.: By-, mellem-, land- og yderkommuner er den opdeling af kommuner, der blev brugt i det tidligere landdistriktsprogram 2007-2013.

Kilde: Danmarks Statistik og Vækstfondens egne beregninger.

Erhvervsstrukturen i Danmark varierer fra kommune til kommune, jf. figur 4. I områderne uden for de største byer og i landdistrikterne udgør særligt landbrug, industri og turis-

meerhvervet en stor del af beskæftigelsen. Derfor er disse erhverv centrale i regeringens strategi for vækst og udvikling i hele Danmark.

Figur 4. Erhvervssammensætningen på tværs af landet, 2013 og 2014

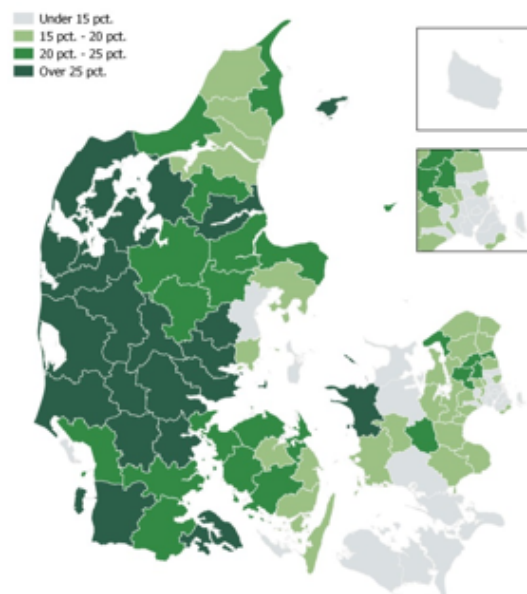
Anm.: Landbrug, skovbrug og fiskeri samt industri er opgjort som antal beskæftigede (antal hoveder) i forhold til den samlede private beskæftigelse i kommunen ultimo november. For turisme er beskæftigelsen opgjort som antal årsværk.

Kilde: Danmarks Statistik (kort 1+2) og Center for Regional og Turismeforskning (kort 3).

Det er i særlig grad i områderne uden for de største byer, at mange er ansat i eksportorienterede brancher, jf. figur 5. Det betyder derfor meget for disse områder, at virksomhederne er konkurrencedygtige og klarer sig godt på de internationale

markeder. En god konkurrenceevne er særlig vigtig for fx industri, landbrug og fødevarerfremstilling, som er nogle af de mest eksportorienterede erhverv.

Figur 5. Andel eksportorienterede arbejdspladser, 2013

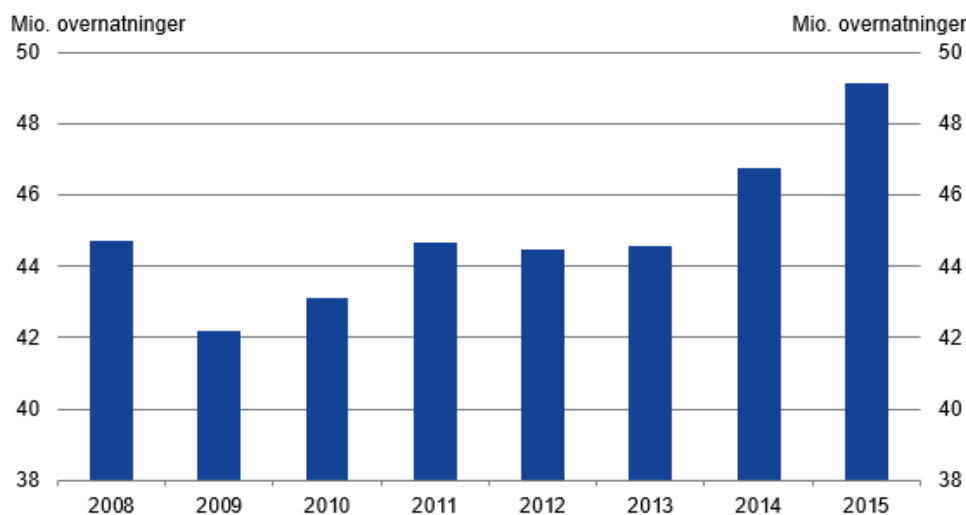
Anm.: Eksportorienterede arbejdspladser er defineret som antallet af arbejdspladser inden for brancher, hvor minimum 25 pct. af omsætningen kommer fra eksport. Data er for 2013.

Kilde: Produktivitetskommissionen, Danmark Statistik (registerdata) og egne beregninger.

Dansk turisme har gradvist genvundet momentum i de seneste år. Der var i 2008 og 2009 et betydeligt fald i overnatninger, der i vid udstrækning kan tilskrives den økonomiske af-

matning efter finanskrisen. I de seneste år er antallet af registrerede overnatninger imidlertid vokset betragteligt, så 2015 blev et rekordår for dansk turisme, jf. figur 6.

Figur 6. Udvikling i alle registrerede overnatninger i Danmark, 2008-2015

Anm.: Registrerede overnatninger omfatter overnatninger på hoteller, feriecentre, camping, vandrehjem, lystbådehavne og feriehus.

Kilde: Danmarks Statistik.

Region Syddanmark var den største turistregion i Danmark, målt på antal overnatninger, med 31 pct. af de registrerede overnatninger i 2014. Herefter følger Region Hovedstaden med 24 pct. og Region Midtjylland med 21 pct. af de registrerede overnatninger i Danmark. Region Hovedstaden har med en stigning på 29 pct. flere overnatninger oplevet en betydelig vækst i perioden fra 2008 til 2014. Modsat har Region Nordjylland og Region Sjælland over samme periode oplevet et fald i det samlede antal overnatninger.¹

2.2 Befolkning og levevilkår

I forhold til bosætning og demografisk udvikling har der været en række positive tendenser i 2015. Det gælder særligt i forhold til befolkningsudviklingen, antal solgte boliger samt realkreditlån til husholdninger.

Befolkningsudvikling

Der har over en årrække været befolkningstilbagegang i en række områder uden for de større byer, herunder Nordvestjylland, Sønderjylland samt Lolland-Falster og en række øer, jf. figur 7.

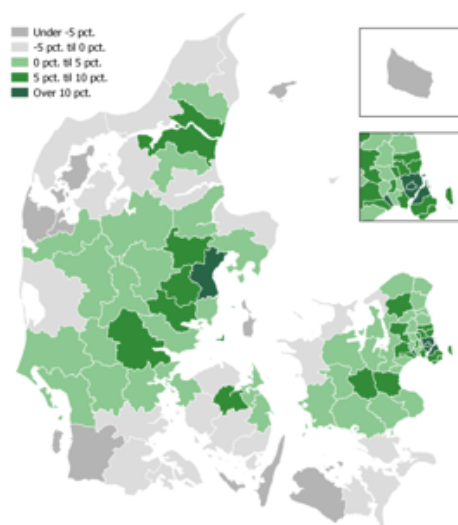
Der har imidlertid i 2015 været tegn på, at denne udvikling er ved at vende. Konkret har 16 kommuner, der havde tilbagegang i befolkningstallet i 2014, oplevet befolkningsfremgang i 2015. Disse kommuner er bredt fordelt i Nord-, Vest- og Sydjylland, på Djursland og Fyn, samt Guldborgsund Kommune på Lolland-Falster, jf. figur 7. Denne tendens er endnu kun svag, men kan være et tegn på, at den positive befolkningsudvikling nu er mere bredt fordelt i hele landet.

En positiv befolkningsudvikling kan skyldes flere faktorer. Der kan fx være tale om et fødselsoverskud eller ændringer i forholdet mellem tilflytning og fraflytning. Der er i 2015 kommet en del asylansøgere og familiesammenførte til Danmark. Asylansøgere og familiesammenførte indgår i Danmarks Statistiks tal for befolkningsudvikling, når deres ansøgning er behandlet, og såfremt de modtager en opholdstilladelse. De udgør dermed en del af den nye befolkningsvækst.

¹ Det National Turisforum: Statusanalyse af turismens udvikling og konkurrenceevne 2016.

Figur 7. Befolkningsudvikling, 2007-2016

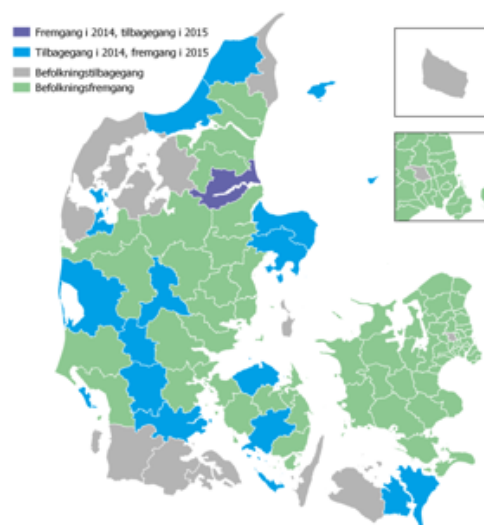
Januar 2007 - januar 2014

Anm.: Befolkningstallet er opgjort den 1. januar i hvert år. Figuren viser ændringen i befolkningstallet fra den 1. januar 2007 til den 1. januar 2014.

Kilde: Danmarks Statistik.

Januar 2014 - januar 2016

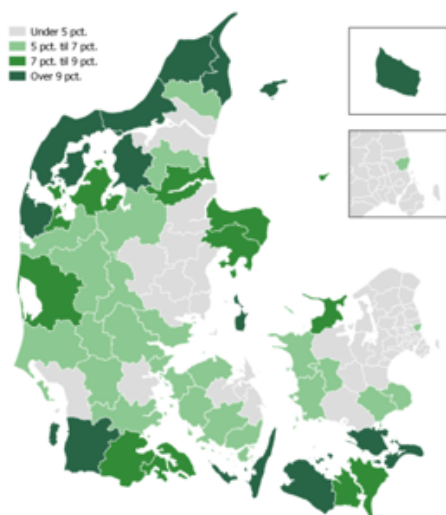
Anm.: Befolkningstallet er opgjort den 1. januar i hvert år. Figuren viser ændringen i befolkningstallet fra den 1. januar 2014 til den 1. januar 2016.

Kilde: Danmarks Statistik.

Boligmarkedet

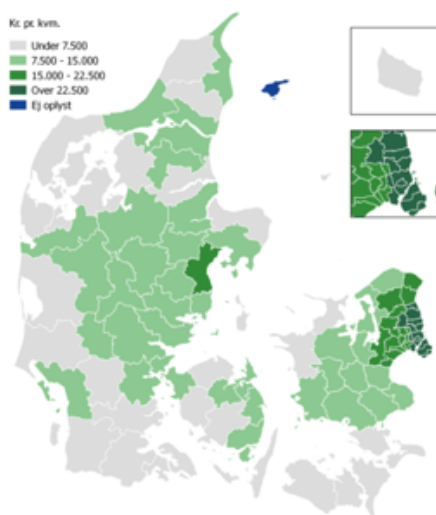
I forhold til det danske boligmarked har der været et voksende antal tomme boliger, landbrugsbygninger, skoler, erhvervsejendomme med videre uden for de større byer. Bag-

grunden har blandt andet været strukturudviklingen i landbruget, hvor landbrug slås sammen til større og mere effektive bedrifter samt et svagt boligmarked og en negativ befolkningsudvikling.

Figur 8. Andel ubeboede boliger, 2016

Anm.: Statistikken er en totaltælling pr. 1. januar baseret på Bygnings- og Boligregisteret (BBR) og det Centrale Personregister (CPR). Statistikken omfatter samtlige boliger i Danmark.

Kilde: Danmarks Statistik.

Figur 9. Huspriser, 2015

Anm.: Realiseret handelspris pr. kvm. for parcel- og rækkehuse. Tallene er baseret på et simpelt gennemsnit for 2015.

Kilde: Realkreditrådet.

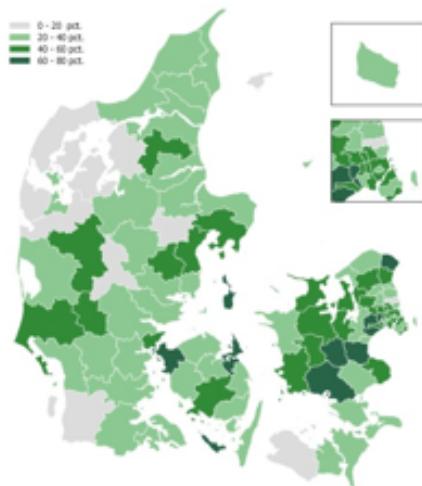
Den største andel af ubeboede boliger findes i Nordvestjylland, det sydligste Jylland samt på Lolland-Falster og Bornholm, jf. figur 8. Her har huspriserne samtidig været blandt de laveste, jf. figur 9.

Der har omvendt været en række positive tendenser i 2014 og 2015 på boligmarkedet, ligesom det har været tilfældet med befolkningsudviklingen. Der har i 2014 og 2015 været en

generel positiv udvikling i antallet af solgte boliger, hvor kun 10 kommuner har oplevet fald i antal solgte boliger, jf. figur 10.

Samtidig har udviklingen i realkreditlån til ejerboliger været positiv med stigende udlån i de fleste kommuner gennem det seneste år, jf. figur 11.

Figur 10. Udvikling i antal solgte boliger, 2013-2015

Ann.: Antallet af solgte boliger opgøres for hvert kvartal og inkluderer parcel-/rækkehuse, ejerlejligheder og fritidshuse. Årstal bestemmes ved at aggregere kvartalerne for hhv. 2013 og 2015. Figuren viser udviklingen i det samlede antal solgte boliger fra 2013 til 2015.

Kilde: Realkreditrådet.

Figur 11. Udlånsaktivitet for realkreditudlån til danske husholdninger, februar 2016

Ann.: Udlånsaktiviteten er opgjort som nye lån i forhold til udestående udlån 12 måneder tidligere. Nye lån er opgjort som 12 måneders bruttoudlån fratrukket førtidige indfrielse (nettonudlån). Udlånsaktivitet fordelt på kommuner er baseret på mikrodata for udestående realkreditlån til danske husholdninger ultimo året. Observationer på månedsbasis baseres på MFI-data for bruttoudlån (ekskl. fælles fundede lån), ekstraordinære indfrielse og ordinære afdrag.

Kilde: Nationalbanken.

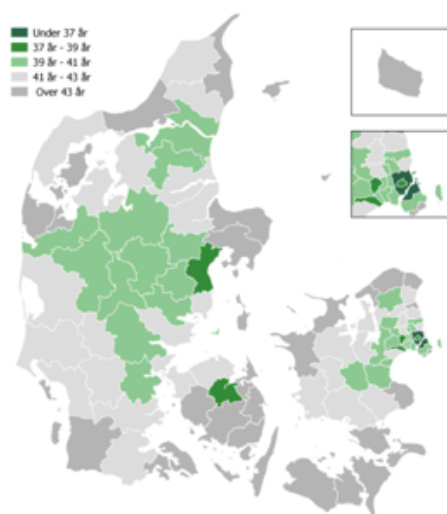
Gennemsnitsalder og uddannelsesniveau

Mange steder uden for de største byområder er der en højere gennemsnitsalder end i resten af landet. Således er befolkningens gennemsnitsalder højst i de sydfynske kommuner, Nordvestsjælland samt på Lolland-Falster og Djursland, jf. figur 12.

Der er ligeledes forskelle på befolkningens uddannelsesniveau på tværs af landet. Erhvervsfaglige uddannelser er ken-

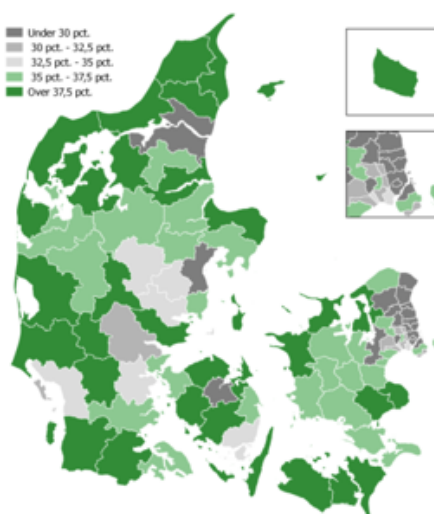
detegnet ved at have en tæt tilknytning til arbejdsmarkedet. Koncentrationen af folk med en erhvervsfaglig uddannelse er størst i Nord-, Syd og Vestjylland, Fyn, Nordvestsjælland samt Lolland-Falster, jf. figur 13. Omvendt er der relativt få indbyggere med en erhvervsfaglig uddannelse i de større byer og Hovedstadsområdet, som til gengæld er præget af en stor andel af indbyggere med en videregående uddannelse.

Figur 12. Befolkningens gennemsnitsalder, pr. 1. januar 2016

Kilde: Danmarks Statistik.

Figur 13. Andel med erhvervsfaglig uddannelse, 2015

Anm.: Andel personer i den erhvervsaktive alder (15-69 år) med en erhvervsfaglig uddannelse som den højest fuldførte uddannelse.

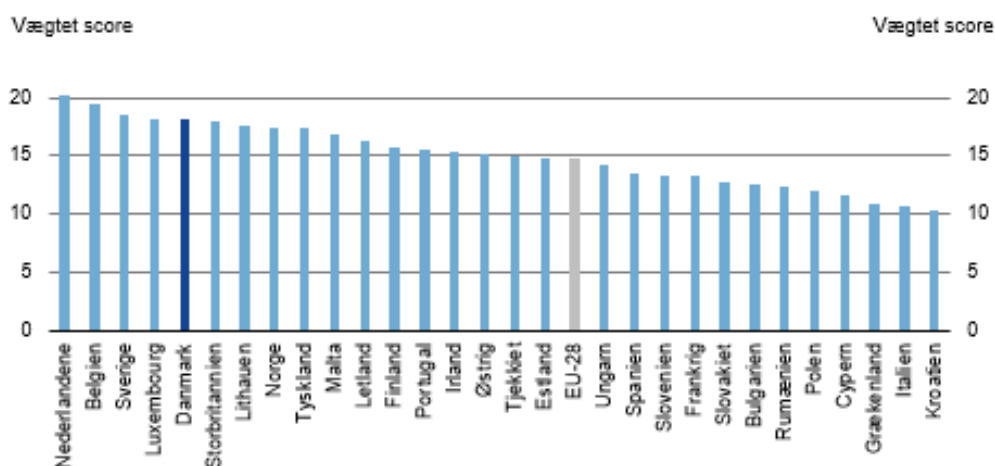
Kilde: Danmarks Statistik.

Mobil- og bredbåndsdækning

En anden central faktor for både vækst og bosætning er adgangen til bredbånd og mobildækning. Denne adgang under-

støtter vækst i alle dele af landet og har samtidig betydning for børn og unges muligheder for at følge deres uddannelse.

Figur 14. Mobil- og bredbåndsdækning i Europa, 2016

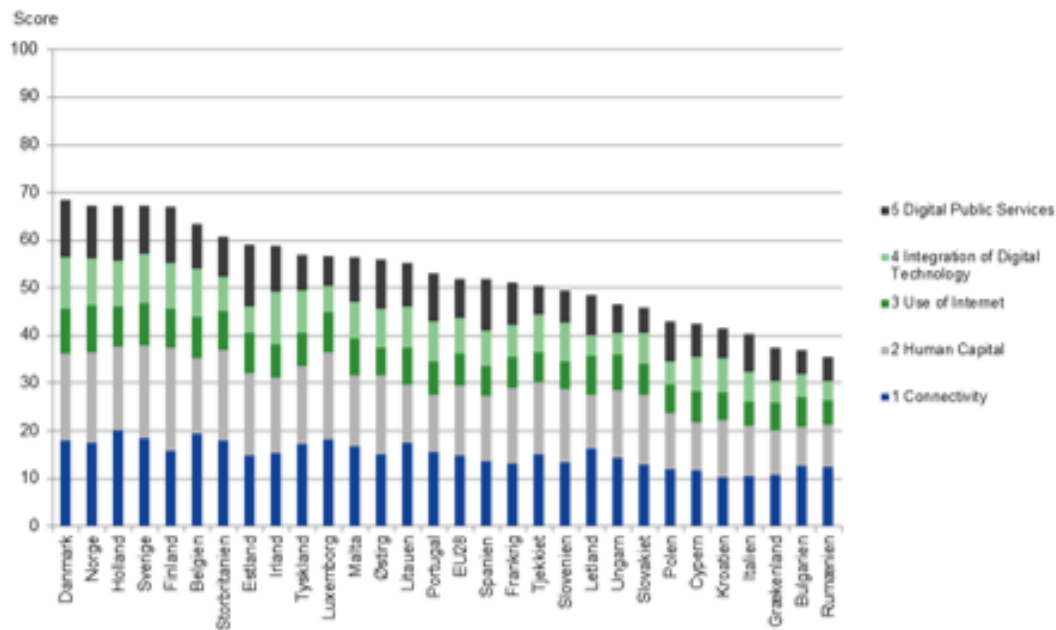
Kilde: European Commission, Digital Scoreboard.

Danmark har dog i dag et rigtig godt digitalt udgangspunkt og samlet set en velfungerende infrastruktur. Danmark ligger nummer 5 i Europa målt på digital infrastruktur, jf. figur 14, og nummer 1 i Europa i forhold til digitaliseringsgrad og pa-

rathed, jf. figur 15.

90 pct. af alle boliger og virksomheder har i Danmark mulighed for adgang til højhastighedsbredbånd på mindst 30 Mbit/s download.

Figur 15. Indeks over den digitale økonomi og det digitale samfund, 2016

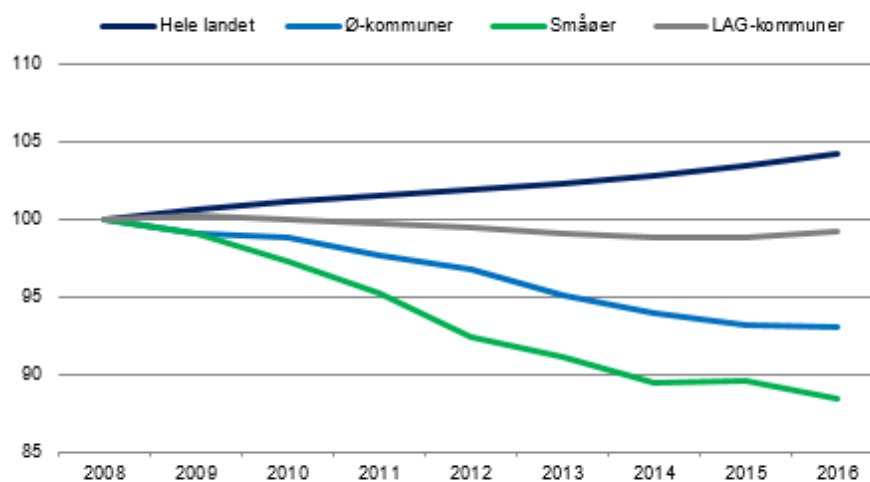
Kilde: European Commission, The Digital Economy and Society Index 2016 (DESI).

2.3. De små danske øer

De små danske øer² har over en længere periode oplevet en betydelig befolkningstilbagegang. Siden 2008 er befolkningen på de små øer faldet med næsten 12 pct., mens befolkningen på landsplan er steget med næsten 5 pct., jf. figur 16. Der er variationer øerne imellem, men der er kun en enkelt ø, som i perioden 2008-2016 har oplevet en befolkningsfremgang.

² Der findes 27 danske småøer under Sammenslutningen af Danske Småøer: Aarø, Agersø, Anholt, Askø, Avernakø, Baagø, Barsø, Birkholm, Bjørnø, Drejø, Egholm, Endelave, Fejø, Femø, Fur, Hjørnø, Hjortø, Lyø, Mandø, Nekselø, Omø, Orø, Sejerø, Skarø, Strynø, Tunø, Venø. Dette er udgangspunkt for datamaterialet. Det er imidlertid ikke i alle tilfælde muligt at indhente data fra alle 27 øer.

Figur 16. Indeksret befolkningsudvikling, 2008-2016 (2008=100)

Kilde: Danmarks Statistik.

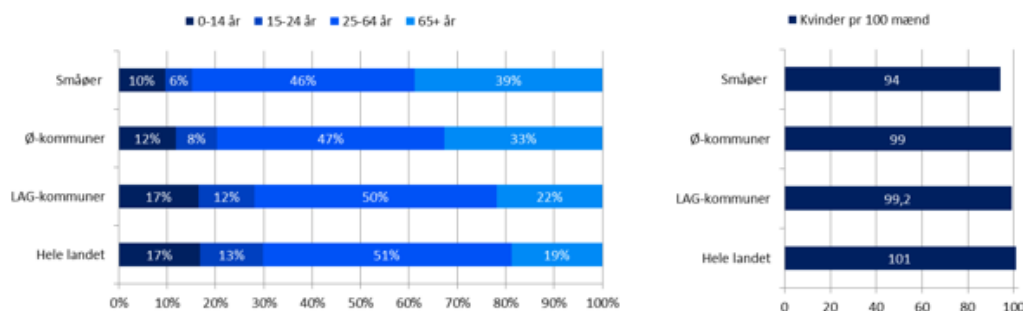
LAG-kommunerne³ har i perioden oplevet en mindre befolkningstilbagegang end små øer og ø-kommunerne⁴.

³ LAG-kommunerne omfatter de 56 kommuner, som kan oprette Lokale Aktionsgrupper i Landdistriktsprogramperioden 2014-2020. Småøerne har ligeledes en fælles aktionsgruppe, men indgår alene i opgørelserne for LAG-kommuner i det omfang, de er del af en sådan.

⁴ Ø-kommunerne omfatter Læsø, Samsø, Fanø, Ærø og Langeland.

De små øer såvel som ø-kommunerne har desuden en aldersdemografi, som adskiller sig væsentligt fra resten af landet og LAG-kommunerne. Der er således relativt få børn og unge mennesker og relativt mange over 65 år. Derudover er særligt de små øsamfund kendetegnet ved en højere andel af mænd, jf. figur 17.

Figur 17. Alders- og kønssammensætning i Danmark, 2016

Kilde: Danmarks Statistik.

Småøerne og ø-kommunerne adskiller sig desuden fra landsgennemsnittet på en række socio-økonomiske nøgletal, jf. tabel 2. Når det gælder uddannelsesniveaet, er der på småøerne en lidt lavere andel med en videregående uddannelse end i landet som helhed, og der er en relativ høj andel med erhvervsfaglig uddannelse. Disse forskelle i forhold til landsgennemsnittet er mere udtalte i ø-kommunerne og LAG-kommunerne end på de små øer.

Arbejdsløsheden afviger ikke meget fra landsgennemsnittet, men beskæftigelsesfrekvensen og udviklingen i beskæftigelse på øerne vidner om visse udfordringer. På de små øer

er beskæftigelsen således faldet med næsten 13 pct. i perioden 2009-2013. Ø-kommunerne og LAG-kommunerne har ligeledes oplevet et fald i beskæftigelsen, som er større end i landet som helhed, men faldet er mindre end på småøerne. Bruttoledigheden i ø-kommunerne er lidt højere, mens den i LAG-kommunerne ligner landsgennemsnittet.

Erhvervsstrukturen på øerne – og særligt de små øer – er præget af en høj beskæftigelsesandel i de primære erhverv. LAG-kommunerne har også en overrepræsentation af beskæftigede i de primære erhverv, men den er mindre udtalt end på øerne

Tabel 2. Socio-økonomiske nøgletal for de danske småøer, ø-kommuner og hele landet

	Småøer	Ø-kommuner	LAG-kommuner	Hele landet
Andel med videregående uddannelse (2015)	25,6	20,6	20,9	26,4
Andel med erhvervsfaglig uddannelse (2015)	36,5	41,0	39,0	32,4
Beskæftigelsesfrekvens (2013)	63,4	65,2	70,8	71,3
Udvikling i beskæftigelse (2009-2013)	-12,9	-9,3	-4,5	-1,3
Bruttoledighed (2013)	5,7	6,6	5,6	5,8
Andel beskæftigede i primære erhverv (2013)	14,0	8,1	4,9	2,7

Anm.: Alle opgørelse er baseret på bopæl. Definitionerne af de enkelte variable følger DST anvendte metode: Andel med videregående uddannelse og erhvervsfaglig uddannelse er udregnet som andel ud af befolkningen i alderen 15-69 år. Uddannelsesniveaet er højest fuldførte uddannelse. Videregående uddannelser dækker hovedgrupperne 40 Korte videregående uddannelser, KVV, 50 Mellemlange videregående uddannelser, MVU samt 70 Lange videregående uddannelser, LVU. Erhvervsfaglige uddannelser dækker hovedgruppe 30 Erhvervsfaglige uddannelser. Beskæftigelsesfrekvensen er de beskæftigede, som bor enten på småøer, ø-kommuner eller LAG-kommuner, ud af befolkningen på 16-64 årige. Beskæftigelsesudvikling er beskæftigede i det givne område. Bruttoledighed udregnet som andelen af bruttoledige ud af arbejdsstyrken. Andel beskæftigede i primære erhverv er beskæftigede i det primære erhverv defineret ved branchekode hovedgrupper 01-03, Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri

Kilde: Danmarks Statistik.

3 VÆKST OG UDVIKLING I HELE DANMARK

Regeringen har fremlagt en række initiativer, som sammen skal sikre vækst og udvikling i landdistrikterne. Det er blandt andet sket som led i regeringens strategi for vækst og udvikling i hele Danmark, som blev fremlagt den 24. november 2015.

Regeringen er nu i gang med at gennemføre over 120 initiativer fra udspillet om vækst og udvikling i hele Danmark. Strategiens initiativer ventes at kunne løfte strukturelt BNP varigt med op mod 2,5 mia. kr.

Der blev før jul indgået aftale om en landbrugs- og fødevarerapacke mellem regeringen, DF, LA og KF, jf. nedenfor. Samtidig indeholdt finanslovsaftalen for 2016 skattelettelser på ca. 4 mia. kr. med umiddelbar virkning og en væsentlig styrkelse af vilkårene for at producere og drive virksomhed i Danmark. Endvidere blev der den 9. februar 2016 indgået en politisk aftale om 800 mio. kr. mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti til vækst og udvikling i hele Danmark, der understøtter gode vilkår for produktion og bosætning.

Der forhandles endvidere om en liberalisering af planlovgivningen mv.

Af bilag 1 (ikke optrykt her) fremgår en oversigt over samtlige af regeringens initiativer fra udspillet om vækst og udvikling i hele Danmark og de efterfølgende politiske aftaler. Udvalgte initiativer beskrives nedenfor.

3.1 Bedre rammer for fødevarer- og landbrugserhvervet

Fødevarer- og landbrugserhvervet er en af forudsætningerne for vækst uden for de større byer og i landdistrikterne.

Med en årlig eksport på knap 150 milliarder kroner og en samlet beskæftigelse på omkring 140.000 personer er den danske fødevarer- og landbrugssektor et af de erhvervsområder, hvor danske virksomheder gør sig gældende internationalt, og som skaber vækst og beskæftigelse i hele Danmark. Men erhvervet er presset på flere fronter.

Der er i dag flere udfordringer, som er medvirkende til, at erhvervet ikke udnytter potentialet for vækst fuldt ud. Det drejer sig blandt andet om den generelle miljøregulering herhjemme samt afsætningspriserne på det globale marked. For at sikre bedre vilkår for danske landmænd og fødevarerproducenter har regeringen, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti den 22. december 2015 indgået aftale om en fødevarer- og landbrugspakke, som afvikler en række barrierer for udvidelse af råvaregrundlaget og øget produktion, herunder udfasning af reducerede gødskningsnormer. Det er forventningen, at landbrugspakkens udfasning af reducerede gødskningsnormer letter erhvervslivets byrder med 1,3-1,8 mia. kr. årligt.

Udfasning af reducerede gødskningsnormer og målrettet regulering
Hidtil har landmændene ikke haft mulighed for at gødske til økonomisk optimum qua de reducerede gødskningsnormer. I 2015 har det således kun været muligt at gødske 80 pct. i forhold til økonomisk optimum, og dermed væsentligt under planternes behov. Derfor er en udfasning af de reducerede gødskningsnormer en central del af regeringens Fødevarer- og Landbrugspakke. De reducerede gødskningsnormer udfases med aftalen. Der vil blive iværksat midlertidige indsatser for at forhindre miljømæssig tilbagegang i strid med EU-direktiverne, når de reducerede gødskningsnormer fjernes.

Indsatsen for kvælstofreduktion håndteres fremadrettet gennem maksimal anvendelse af frivillige, kollektive indsat-

ser og målrettet regulering. De kollektive indsatser finansieres over Landdistriktsprogrammet. Centrale virkemidler forventes at være vådområder, minivådområder og skovrejsning. I den målrettede regulering planlægges det, at bedrifter tildeles en udvaskningsadgang, som differentieres geografisk i forhold til målet for kvælstoftilstanden i de enkelte kystvandområder (90 i alt i Danmark). Den enkelte bedrift får fleksibilitet i forhold til, hvordan udvaskningsadgangen overholdes. Der arbejdes frem mod igangsætningen af den mere målrettede regulering på at øge antallet af virkemidler, som den enkelte bedrift kan anvende.

For at sikre landmanden forudsigelige vilkår vil opgørelsen af, om han lever op til det fastsatte krav for udledning, som udgangspunkt basere sig på hans anvendelse af de specificerede virkemidler, frem for målinger af udledningen. Det skal derfor løbende sikres, at opgørelsen af virkemidlernes effekt på udledningen er opdateret, således at landmanden ved at sammensætte en pakke af virkemidler (input), kan leve op til den ønskede begrænsning af udledningen (output).

Målrettet regulering

Målrettet regulering er en intelligent og gennemtænkt måde at regulere på, og den er anbefalet af Natur- og Landbrugs-kommissionen. Det vil bidrage til vækst i landdistrikterne, at der kun skal sættes ind de steder, hvor det er nødvendigt, og at de landmænd, der skal lave en miljøindsats, får kompensation til dette.

Nye finansieringsinitiativer

Samtidig skal nye finansieringsinitiativer fremme en omstrukturering i landbruget og give bedre udviklingsmuligheder for de effektive bedrifter. Det drejer sig blandt andet om etableringen af Dansk Landbrugskapital, der styrker dansk landbrug og fødevarerproducenternes konkurrencekraft.

3.2 GODE VILKÅR FOR PRODUKTION OG INVESTERINGER

Landdistrikterne har en særlig erhvervsstruktur, og foruden fødevarerproduktion og landbrug domineres landdistrikterne af produktion og turisme. Det er derfor vigtigt at bygge videre på disse potentialer for at understøtte vækst og udvikling i hele landet.

Nedenstående initiativer er eksempler på den række af initiativer som regeringen har i gang for at understøtte en positiv udvikling i hele Danmark.

Afskaffelse af NOx-afgiften

For at gøre det billigere og lettere at drive virksomhed afskaffer regeringen NOx-afgiften. Der har været en afgift på brændsler, som udledes, når man fx forbrænder naturgas. Selvom den afskaffes, vil Danmark fortsat indfri sine miljøforpligtelser. Samtidig vil afskaffelsen ikke mindst komme de dele af landet til gavn, der ligger uden for Hovedstaden. Afskaffelsen vil have virkning fra 1. juli 2016 og medføre et varigt mindreprovenu på 340 mio. kroner.

Bedre vilkår ved generationsskifte af erhvervsvirksomheder

Regeringen forbedrer familieejede virksomheders vilkår for at overdrage en virksomhed til næste generation. Først afsættes 200 mio. kr. fra 2016 til at nedsætte bo- og gaveafgiften ved overdragelse af en erhvervsvirksomhed til nære familie-

medlemmer mv. Dermed kan virksomhederne stå med et stærkere kapitalgrundlag, når de overdrages. Dernæst afsættes 600 mio. kr. i 2018, 700 mio. kr. i 2019 og 800 mio. kr. i 2020 og frem til yderligere nedsættelse af afgiften.

Dansk Vækstkapital II

Der er indgået aftale mellem den statslige Vækstfond og en række pensionselskaber om etablering af Dansk Vækstkapital II med en foreløbig fondsstørrelse på 2,6 mia. kr., der skal styrke små og mellemstore virksomheders adgang til risikovillig kapital.

Erhvervspartnerkab for avanceret produktion

Der er i april 2016 indgået et partnerskab med deltagelse af en række relevante erhvervs- og brancheorganisationer, der skal igangsætte initiativer, som fremmer automatisering og ny teknologi i små og mellemstore produktionsvirksomheder i hele landet.

Formålet er at styrke mulighederne for konkurrencedygtig produktion i Danmark. Der er afsat 42 mio. kr. i 2016-2019 til initiativet – 11 mio. kr. i 2016, 10 mio. kr. i henholdsvis 2017-2018 og 11 mio. kr. i 2019.

Målrettet erhvervsindsats i udvalgte områder

Der skal i 2016 iværksættes et mindre antal målrettede erhvervsindsatser, der bygger på lokale styrkepositioner og erhvervspotentialer. Indsatserne kan bidrage med en bred koordineret statslig indsats på tværs af flere ministerområder og vil i et tæt samarbejde med lokale og regionale aktører blive skræddersyet det enkelte områdes specifikke potentialer.

Regeringen er i dialog med de regionale vækstfora om udvælgelsen af områder uden for de større byer, som de seneste år har været ramt af tilbagegang. Der er afsat 9 mio. kr. i 2016 og 5 mio. kr. i hvert af årene 2017-2019 til konkrete initiativer.

Lempet elafgift for forlystelser

Momsregistrerede virksomheder kan som hovedregel få godtgjort størstedelen af energiafgiften på el anvendt til proces. Elforbrug til forlystelser har imidlertid været opfattet som husholdningslignende og har dermed ikke været omfattet af den lavere afgift.

Det vurderes ikke at være rimeligt, at elforbrug til forlystelser sidestilles med elforbrug i husholdningerne. Derfor ønskes forlystelser omfattet af godtgørelsen i elafgiften. Det vil reducere forlystelsesparkernes omkostninger og styrke vilkårene for turisme.

Det skal sikres, at lempelsen er i overensstemmelse med EU-retten inden ikrafttrædelsen. Den lavere afgift på el for forlystelser forventes at kunne træde i kraft 1. januar 2017 og skønnes at indebære et mindre provenu efter tilbageløb og adfærd på ca. 30 mio. kr. årligt.

Fokus på attraktive erhvervsuddannelser

Hvis der er for langt til en erhvervsuddannelse, er der risiko for, at unge enten flytter eller ikke får en uddannelse. Der er derfor afsat 7,5 mio. kr. i en forsøgspulje, der skal understøtte, at erhvervsskoler opretter grundforløbsafdelinger i områder med svag uddannelsesdækning.

Virksomheder i landdistrikter kan have vanskeligt ved at tiltrække unge fra byerne i praktik og derved vanskeligt ved at skaffe nok kvalificeret faglært arbejdskraft. Erhvervsuddannelseselever i virksomhedspraktik får derfor, som forsøgsordning, mulighed for at blive indkvarteret med tilskud på erhvervsskoler kostafdelinger i tyndt befolkede områder.

Der afsættes i alt 20 mio. kr. i 2016-2019, hvilket årligt forventes at understøtte ca. 125 elevers praktik.

Erhvervsuddannelseselever i det dansk-tyske grænseland og Lolland-Falster får endvidere, som forsøg, mulighed for at få samme dækning af boligudgifter mv. ved praktik i Tyskland, som allerede i dag gives til elever, der har over 2½ timers samlet rejsetid fra dansk bopæl til en udenlandsk praktikplads.

Vidensamspil og Landdistriktsvækstpilotordning

Regeringen ønsker at styrke vidensamarbejde mellem uddannelses- og forskningsinstitutioner, Godkendt Teknologisk Service-institutterne (GTS) og virksomheder i hele Danmark. Derfor har regeringen taget initiativ til, at der i udviklingskontrakterne med de videregående uddannelsesinstitutioner og i nye udviklingsmål med GTS'erne sættes fokus på institutionernes samspil med virksomheder i hele landet. Endvidere etableres en Landdistriktsvækstpilotordning, der giver mulighed for at yde op til en 2-årig støtte til ansættelse af højtuddannede vækstpiloter til innovationsprojekter i små og mellemstore virksomheder i landdistriktskommuner. Der blev i forbindelse med Aftale om vækst og udvikling afsat 40 mio. kr. til Landdistriktsvækstpilotordning i perioden 2016-2019.

Videregående uddannelse skal forsyne virksomheder i hele landet med kvalificeret arbejdskraft

I løbet af 2016 skal det undersøges, hvordan større dele af en videregående uddannelse kan gennemføres andre steder end der, hvor uddannelsen udbydes, fx som forlagt undervisning, som e-læringstilbud eller som decentral institutionsstruktur. I løbet af foråret indkalder Uddannelses- og Forskningsministeriet professionshøjskolerne og erhvervsakademierne til en indledende drøftelse af initiativet og procesplanen for analyser og oplæg til evt. nye tiltag.

3.3 Udvikling af dansk turisme

Turismeerhvervet er centralt for områderne uden for de største byer og i landdistrikterne på grund af den erhvervsstruktur, som er beskrevet i kapitel 2. Derfor er turismen helt central i forhold til regeringens fokus på vækst og udvikling i hele Danmark.

Turismen er et internationalt væksterhverv og samtidig et erhverv, der kan bidrage til vækst og udvikling også uden for de store byer. Men konkurrencen om turisterne er hård. Den stærke internationale konkurrence peger på et fortsat behov for at udvikle dansk turisme, så vækstpotentialet kan realiseres og Danmark kan få del i den globale vækst i turismen. Der er således positive tegn fra turismeerhverv med rekordåret 2015 og den positive udvikling i antallet af overnatninger, som nævnt i kapitel 2, men der er behov for at styrke rammevilkårene for dansk turisme, så ikke mindst væksten inden for kyst- og naturturismen understøttes. Der er blandt andet behov for at udvikle attraktive og tidssvarende turismeprodukter, sikre tilgængelighed og konkurrencedygtighed og effektivt markedsføre Danmark som turismested.

Forsøgsordning for Kyst- og Naturturisme

Den tidligere regering aftalte i forbindelse med Aftale af 20. juni 2014 om vækstplan for dansk turisme at igangsætte en forsøgsordning til fremme af dansk kyst- og naturturisme med op til 10 forsøgstilladelser. Den nuværende regering har i oktober 2015, på baggrund af projektansøgninger fra 36 kommuner, givet forsøgstilladelse til 10 projekter rundt om i Danmarks kystkommuner.

En forsøgstilladelse giver dispensation fra Naturbeskyttelsesloven §§ 8 og 15 om klitfredning og strandbeskyttelse og §§ 16-19 om øvrige bygge- og beskyttelseslinjer samt Planlovens § 5b vedrørende kystnærhedszone. Det er nu op til investorer og de involverede virksomheder mv. at finde finansiering til projekterne. Projekterne vil, når de gennemføres, bidrage lokalt til ny vækst og arbejdspladser. Regeringen ønsker derfor at indføre en ny styrket forsøgsordning, som giver tilladelse til, at yderligere 15 miljømæssigt bæredygtige turismeprojekter kan gennemføres.

En national turismestrategi

Regeringen vil på baggrund af arbejdet i Det Nationale Turisforum fremlægge en national turismestrategi, der skal bidrage til at udvikle dansk turisme, så vækstpotentialet kan realiseres, og Danmark kan få del i den globale vækst i turismen. Strategien skal samle aktørerne, være retningsgivende for den fælles indsats og indeholde konkrete initiativer, der kan bidrage til flere turismeovernatninger, større turismeomsætning og et bedre turismeprodukt til Danmarks gæster.

3.4 Liberalisering af planloven

Den nuværende planlov stammer fra 1992 og er udformet på basis af lovgivning fra 1970'erne. Selvom loven er ændret adskillige gange siden, afspejler den ikke de væsentlige forandringer, som Danmark har gennemgået i de seneste årtier. Blandt andet urbaniseringen betyder, at der er en række udfordringer i den kommunale planlægning, som er anderledes, end da lovgivningen blev udformet.

Lokalt initiativ og engagement fra både kommuner, virksomheder og borgere er nøglen til at imødegå de udfordringer, der er mange steder uden for de større byområder og i landdistrikterne. Det er de lokale politikere, borgere og virksomhedsejere, der bedst kender de lokale udfordringer og styrker, og derfor er de også de bedst egnede til at vurdere, hvad der skal til for at fremme en positiv udvikling.

Regeringen vil derfor liberalisere planloven, så kommunerne får mere frihed. Samtidig skal virksomheder og borgere have større frihed til at udvikle deres ejendomme. Regeringen har fremlagt en række konkrete forslag hertil, som blandt andet skal sikre friere rammer for kommunernes planlægning, større kommunal frihed til planlægning ved kysterne og nye udviklingsmuligheder i landdistrikterne.

Friere rammer for kommunernes planlægning

Kommunalpolitikere har det bedste kendskab til, hvad der rører sig i deres egen kommune. De kender de lokale udfordringer og potentialer og er derfor de bedst egnede til at afveje de forskellige samfundsinteresser i den fysiske planlægning. Derfor skal der være mere frihed og fleksibilitet for kommunerne i planlægningen.

Regeringen har derfor foreslået, at staten fremadrettet alene stopper den kommunale planlægning med indsigelser, når der er tale om væsentlige nationale interesser, som blandt andet fastholdelse af store produktionsvirksomheder, transportkorridorer, natur og miljø, kulturarv og landskaber. Derudover vil regeringen blandt andet forkorte høringsfristerne for lokal- og kommuneplaner samt udvide mulighederne for at dispensere fra lokalplaner for at understøtte en kortere og mere effektiv planlægningsproces.

Nye udviklingsmuligheder i landdistrikterne

I dag er der gode muligheder for at genanvende tiloversblevne landbrugsbygninger til anden anvendelse. Regeringen vil

gerne forbedre mulighederne for også at anvende andre bygningsværdier som fx tidligere skoler og mejerier. De tiloversblevne bygninger rummer et potentiale for iværksættere og virksomheder, der kan skabe bedre mulighed for vækst og udvikling.

Regeringen vil også gøre det lettere at udvide virksomheder, der allerede er etableret i landzone, så de får bedre mulighed for at blive og udvikle sig i lokalområdet. Samtidig vil regeringen give bedre og mere tidssvarende rammer for landbrug ved udvidelser og opførelse af ny bebyggelse.

3.5 Gode muligheder for at bo og leve i hele Danmark

Det er vigtigt, at der er jobs at få i alle dele af landet, og samtidig skal der være gode vilkår for at bo og leve i hele Danmark. Som del af regeringens strategi for vækst og udvikling i hele Danmark og som led i aftalen om 800 mio. kr. mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti til vækst og udvikling i hele Danmark er blandt andet følgende initiativer igangsat.

Nedsættelse af færgetakster for passagerbefordring til og fra øer

Der bliver etableret en tilskudsordning til nedsættelse af færgetakster for passagerbefordring til og fra småøer og ø-kommuner.

For beboerne på landets mindste øer og i ø-kommuner er færgerne den eneste vej til omverdenen og de har derfor en central betydning for øernes udviklingsmuligheder. En nedsættelse af færgepriserne vil understøtte væksten i øernes turisterhverv og styrke bosætningen på øerne gennem billige pendlingsmuligheder. Der er fremsat et lovforslag herom. Der afsættes 48 mio. kr. i 2016 og 95 mio. kr. fra 2017 og frem.

Nedsat pendlerpris over Storebælt

Regeringen har gjort det billigere for bilister at pendle over Storebælt. Prisen for et pendlerkort for bilister blev 1. januar 2016 nedsat fra 3.920 kr. til 3.000 kr. pr. måned. Samtidig blev det særlige fradrag for passage af Storebæltsforbindelsen øget fra 90 til 110 kr. pr. tur. Initiativet ventes især at gavne pendlere og erhvervsliv fra nærommerne på Fyn og Vestsjælland. Den nedsatte pendlerpris over Storebælt ventes at forlænge tilbagebetalingstiden i Storebæltsforbindelsen med 3-4 måneder.

Bedre mobil- og bredbåndsdækning i hele landet

Regeringen har indgået aftale om at afsætte 200 mio. kr. i perioden 2016-2019 til forsøgsordning med en statslig bredbåndspulje, som foreslås rettet mod sammenhængende områder med meget dårlig bredbåndsdækning. Kommunerne og lokale sammenslutninger af borgere kan søge om tilskud fra puljen på lige vilkår. Kommuner, teleselskaber og forbrugere kan på den måde finansiere udrulningen af bredbånd i deres område i fællesskab. Bredbåndspuljen er i første omgang en forsøgsordning, som skal evalueres efter to år.

De endelige kriterier for tildeling af midler fra puljen fastsættes sammen med aftale- og telefonligskredsen, så de første tilskud kan søges i 2016. Kriterierne forventes offentliggjort inden Folketinget går på sommerferie i 2016.

Som led i aftalen om ny grøn BoligJobordning for 2016 og 2017 er det aftalt, at Bolig-Jobordningen fremadrettet kan anvendes til udrulning af bredbånd. Det sker i form af et fradrag til privatpersoner på op til 12.000 kr. årligt ved etablering eller opgradering af bredbåndsforbindelsen.

Endvidere vil regeringen, som opfølgning på aftalen om vækstplan for digitalisering i Danmark af 26. februar 2015,

fremlægge lovforslag, der skal give teleselskaberne mulighed for realkreditbelåning af digital infrastruktur. Desuden vil regeringen sikre bedre mulighed for at udnytte eksisterende passiv infrastruktur som fx tomrør til bredbånd.

Bedre mulighed for finansiering af boliger og erhvervsejendomme i landdistrikterne

Der har floreret en række uhensigtsmæssige fortolkninger ved anvendelsen af enkelte dele af den finansielle regulering, hvilket kan have haft en negativ effekt på udlånet i landdistrikterne. Regeringen støtter derfor Finanstilsynets intention om at afskaffe den såkaldte 6-månedersregel for værdiansættelse af ejendomme samt Finanstilsynets intention om at justere Finanstilsynets indberetningsvejledning for rådighedsbeløb.

Finanstilsynet gennemfører en række ændringer i regnskabsbekendtgørelserne, værdiansættelsesbekendtgørelserne og Finanstilsynets indberetningsvejledning. For så vidt angår regnskabsbekendtgørelserne og indberetningsvejledningerne er disse sendt i høring. Værdiansættelsesbekendtgørelserne forventes sendt i høring indenfor den nærmeste fremtid. Ændringerne ventes at træde i kraft 1. juli 2016. Endvidere fortsætter regeringen dialogen henover foråret med den finansielle sektor om tiltag, der kan understøtte mulighederne for belåning af boliger og erhvervsejendomme i landdistrikterne.

Lægedækning

Det er regeringens ønske, at alle danskere skal have adgang til sundhedsydelse af høj kvalitet, uanset hvor i landet de bor. Det drejer sig blandt andet om adgangen til speciallægeressourcer, herunder alment praktiserende læger. Regeringen har derfor i 2016 nedsat et udvalg, der skal belyse området samt komme med anbefalinger, der kan understøtte en bedre fordeling.

Forsøg med fjernundervisning

Regeringen vil undersøge, hvordan fjernundervisning kan være med til at styrke folkeskolen, særligt i områder uden for de store byer, hvor skoler kan have svært ved at tiltrække lærere med de rette undervisningskompetencer.

Derfor har regeringen valgt at igangsætte en række forsøgsordninger mellem flere skoler med fjernundervisning af elever i udvalgte fag for at identificere potentialer og barrierer. Der anvendes i alt 5,5 mio. kr. til forsøget.

Forbedrede vilkår for mindre uddannelsesinstitutioner

Regeringen indgik den 2. oktober 2015 en aftale med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om finansiering af Aftalen om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser. Som led i denne aftale er der sket en forhøjelse af grundtilskuddet til ungdomsuddannelsesinstitutioner med 1 mio. kr. årligt for at understøtte et bredt geografisk udbud af ungdomsuddannelser i hele landet.

4 UDFLYTNING AF STATSLIGE ARBEJDSPLADSER – BEDRE BALANCE – TÆTTERE PÅ BORGERE OG VIRKSOMHEDER

I dag ligger relativt mange statslige arbejdspladser i og omkring København. Cirka 2/3 af de i alt 49.000 statslige arbejdspladser er placeret i hovedstadsområdet⁵. Regeringen

præsenterede derfor planen Bedre balance – tættere på borgere og virksomheder den 1. oktober 2015. Med planen udflyttes knap 4.000 statslige arbejdspladser, der fordeles over hele Danmark, jf. figur 18 nedenfor. Det er den største samlede flytning af statslige arbejdspladser nogensinde herhjemme.

De statslige institutioner er sat i verden for at løse opgaver til gavn for borgere og virksomheder i hele Danmark. Statslige arbejdspladser skal derfor også være fordelt i hele landet. Baggrunden for udflytningen er et politisk ønske om skabe en bedre balance i Danmark. Samtidig kan udflytningen bidrage til øget aktivitet og stimulere udviklingen i de områder, institutionerne placeres i. En positiv lokal udvikling er kendetegnet ved at være summen af mange aktiviteter. Initiativet skal derfor ses i sammenhæng med de øvrige initiativer i Vækst og udvikling i hele Danmark samt regeringens øvrige vækstpolitiske tiltag. Med udflytningen af statslige arbejdspladser vil det derudover i mindre grad være nødvendigt at flytte til København, hvis man ønsker at arbejde for staten.

I forbindelse med regeringens plan om udflytningen af statslige arbejdspladser har alle ministerier udarbejdet implementeringsplaner for de enkelte udflytninger. I implementeringsplanerne indgår blandt andet antal af medarbejdere, der skal flyttes, en overordnet tidsplan, økonomiske skøn for udflytningen og målsætninger for opgavevaretagelsen. Størstedelen af udflytningen forventes at finde sted i 2016 og 2017. Der vil løbende blive fulgt op på implementeringsplanerne. Det vil både ske på de enkelte ministerområder og fra centralt hold.

De midlertidige omkostninger er estimeret til at beløbe sig til ca. 944 mio. kr. Dertil kommer udgifter til udflytning af Udlændingestyrelsen, og desuden har flere ministerier annonceret visse permanente merudgifter. Dette skyldes blandt andet tilfælde, hvor eksisterende styrelser deles i to.

På sigt kan en udflytning også indebære besparelser. For det første gælder det helt generelt, at lejeniveauet for kontorlejemål er lavere i provinsen end i København, selvom det ikke altid kan garanteres. For det andet har staten en række tomme bygninger rundt omkring i Danmark, som nu vil blive anvendt til statslige arbejdspladser. Det gælder fx Augustenborg Slot og den gamle amtsgård i Ribe. I de tilfælde, hvor det kræver istandsættelsesudgifter vil der være en ekstra udgift, men til gengæld vil bygningerne også blive mere værd. For det tredje, når man flytter mange årsværk uden for hovedstadsområdet vil der på sigt blive mulighed for at rationalisere huslejebehovet i hovedstadsområdet. Det vil sige, at der kan flyttes rundt på de nuværende institutioners lejemål og frigøres kvadratmeter, efterhånden som staten enten opsigter dyre eller utidssvarende private lejemål eller eventuelt sælger egne bygninger. Endelig kan udflytningen give en salgsindtægt til staten, når statslige lejemål fraflyttes og eventuelt sælges. Derfor er der ikke kun nødvendigvis engangsudgifter forbundet med udflytningen, men også nogle langsigtede økonomiske gevinster.

Placeringen af statslige arbejdspladser sker under hensyntagen til fastholdelsen og udviklingen af faglige miljøer. Ved etableringen af Klagenævnenes Hus har man fx valgt at sammenlægge en række statslige klagenævne mhp. at opnå stor-driftsfordele i forhold til den juridiske sekretariatsbetjening af klagenævnene. Endvidere placeres Klagenævnenes Hus i Viborg, hvor der allerede eksisterer et stærkt juridisk miljø i form af blandt andet Vestre Landsret og Statsadvokaten.

⁵ Hvis man ser bort fra gymnasieskoler, politi, folkekirken, universiteter mv.

Det er et bærende hensyn at imødegå de midlertidige følgevirkninger for produktivitet mv., som følger af den omfattende udflytning.

Der er gode erfaringer fra etableringen af SKAT's betalingscenter i Ringkøbing i 2005. Der blev, gennem samlingen af opgaver fra mange steder rundt i landet i Betalingscentret, opnået den forudsatte forbedring af produktiviteten vedrørende de pågældende opgaver. SKAT's betalingscenter blev desuden kåret som bedste arbejdsplads i Personalestyrelsens medarbejdertilfredshedsundersøgelse 2007 og bedste afdeling i SKAT i 2008.

I forbindelse med oprettelsen af Udbetaling Danmark viser de foreløbige erfaringer fra ATP, at man på overordnet niveau ikke oplever, at udflytning af myndighedsopgaver medfører fald i serviceniveau eller giver problemer i forhold til rekrutteringen af nye medarbejdere. ATP har på nuværende tidspunkt hverken oplevet et samlet fald i serviceniveau og kundetilfredshed i forbindelse med flytningen. ATP oplyser også, at man to år efter overtagelsen af opgaverne fra kommunerne og den deraf følgende etablering af regionale ATP-centre har realiseret en produktivitetsforbedring på 40 pct. Desuden er erfaringen, at der er et lavere sygefravær i de jy-

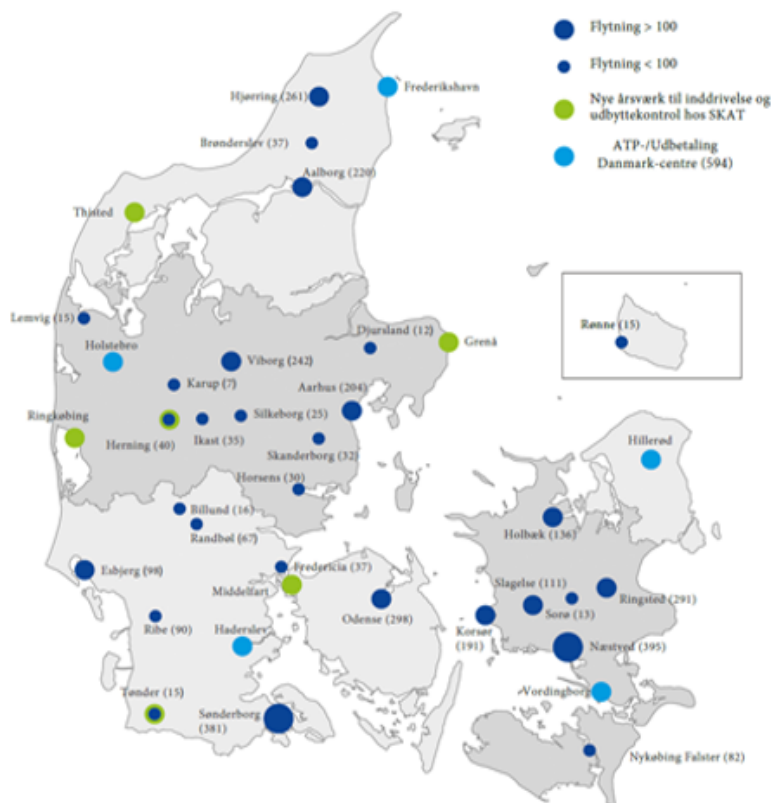
ske centre, hvor fraværet er op til 33 pct. lavere end i Hillerød. Endelig er lønniveauet op til 7 pct. lavere i de jyske centre. ATP har faste servicemål for telefoni og for sagsbehandling, som hidtil har fulgt det sædvanlige mønster, og som derfor ikke er påvirket negativt af udflytning.

Det samme gælder for de løbende tilfredshedsmålinger, som gennemføres i forhold til borgere og virksomheder. Her ser ATP heller ikke et samlet fald i tilfredshedsniveauet i januar/februar 2016 i forhold til tilsvarende måneder i 2015.

Generelt kan siges, at en del medarbejdere flytter med institutionen, mens en anden del vælger ikke at flytte med. Foreløbige indikationer tyder på, at de omfattede institutioner modtager samme antal jobansøgninger, som før udflytningen, hvorfor der på nuværende tidspunkt ikke er tegn på rekrutteringsproblemer.

Endelig har regeringen lagt vægt på, at udflytningen finder sted med respekt for den enkelte medarbejder, hvad enten medarbejderne vælger at flytte med eller ej. En væsentlig del af udgifterne til udflytning af statslige arbejdspladser går derfor til personalerelaterede omkostninger, såsom flyttegodtgørelse mv.

Figur 18. Placeringen af de udflyttede statslige arbejdspladser

Anm.: Ud over de oven for angivne stillinger vil SKAT øge antallet af stillinger regionalt som følge af regeringens handlingsplan for SKAT. Derudover bevares skattecentret i Struer med nuværende opgaver og bemanning. Det var ellers planlagt, at centret skulle lukke i 2019.

Kilde: Ministeriernes indberetninger.

5 EU-PROGRAMMER

Nedenfor beskrives regional- og socialfondsprogrammerne samt landdistrikts- samt hav- og fiskeriudviklingsprogrammerne.

Regional- og Socialfondsprogrammerne

I perioden 2014-2020 investerer EU's Regionalfond og Socialfond samlet ca. 3 mia. kr. i at styrke den økonomiske vækst og jobskabelse i hele Danmark, særligt gennem indsatser for små og mellemstore virksomheder og ved forbedring af arbejdsstyrkens kompetencer. EU-midlerne skal medfinansieres med mindst 50 pct. (offentlige og private) danske midler.

I Danmark udmøntes hovedparten af regional- og socialfondsmidlerne af de regionale vækstfora, der skal skabe vækst og job i alle egne af Danmark.

Vækstfora kan fx støtte innovation og vækst i SMV'er, uddannelse og iværksætteri og kompetenceløft af medarbejdere i SMV'er. Hvert vækstforum adresserer udfordringer og vækstmuligheder i regionen.

Ud over den generelle indsats i regionerne har regeringen lagt vægt på, at de regionale vækstfora fortsat har et særligt ansvar for udvikling af yderområderne samtidig med, at der opnås den størst mulige effekt af indsatsen. Yderområderne i regional- og socialfondsprogrammet dækker 23 kommuner samt de 27 småøer. De regionale vækstfora har fastlagt deres indsats for yderområderne i de regionale vækst- og udviklingsstrategier. Nogle udfordringer i yderområderne er af generisk karakter, hvorfor en indsats for hele regionen også vil komme yderområderne til gavn.

I regional- og socialfondsprogrammerne er der taget højde for yderområdernes strukturelle udfordringer med at skabe vækst og udvikling. Fx kan der ydes særlig statsstøtte til visse anlægsinvesteringer under regionalfondsprogrammet på Læsø, Ærø, Langeland, Lolland Kommune, Samsø og Bornholm samt de 27 danske småøer.

Landdistrikts- og Hav- og fiskeriudviklingsprogrammerne

Der er afsat ca. 8,9 mia. kr. i Landdistriktsprogrammet i perioden 2014-2020 og ca. 1,3 mia. kr. i Hav- og fiskeriudviklingsprogrammet i perioden 2014-2017⁶. Gennem Landdistriktsprogrammet er det formålet at støtte udviklingen af landbruget, styrke miljø- og klimaindsatsen samt bæredygtig brug af naturressourcer i landdistrikterne. Hav- og fiskeriudviklingsprogrammet er også et vigtigt redskab i arbejdet med at sikre samspillet mellem natur og erhverv og bidrage til vækst og beskæftigelse. Programmet fokuserer især på at bidrage til en gennemførelse af den fælles fiskeripolitikens målsætninger om bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer.

Landbruget og fødevarersektoren har i de seneste år været under pres. Lavere indtjening og øget gæld har betydet, at man i sektoren har holdt igen med de investeringer, der skal sikre, at virksomhederne kan konkurrere på pris og kvalitet på de globale markeder. Landbrugs- og fødevarersektoren be-

⁶ Der foreligger endnu ikke en politisk aftale for Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet i perioden 2018-2020.

skæftiger ca. 140.000 personer – og 5-15 pct. af de beskæftigede i landdistrikterne er ansat i fødevarerkløngen. Landbruget er afgørende for væksten og beskæftigelsen uden for de store byer.

For at styrke landbrugets konkurrenceevne indgik regeringen den 22. december 2015 en aftale om en fødevarer- og landbrugspakke med Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti, herunder en aftale om det danske landdistriktsprogram for perioden 2017-2020. Fødevarer- og landbrugspakken understøtter vækst i landbrugssektoren, og med aftalen tilpasses Landdistriktsprogrammet til udmøntningen af pakken, idet der afsættes flere midler til kvælstofreducerende tiltag. Til at finansiere omstillingen er der med aftalen truffet beslutning om at omprioritere midlerne i Landdistriktsprogrammet, herunder fra de lokale aktionsgrupper (LAG).

Under Landdistriktsprogrammet er der etableret 26 lokale aktionsgrupper (LAG), der dækker 56 kommuner samt de 27 småøer, der frem til 2020 skal bidrage til at fremme vækst og udvikling i landdistrikterne. Målet er at øge den lokale beskæftigelse og styrke rammevilkårene til gavn for den del af befolkningen, som er bosiddende i landdistrikterne under inddragelse af lokale landdistriktsaktører.

Der er til LAG-ordningen i 2016 afsat 90,3 mio. kr., og der er i den resterende periode 2017-2020 afsat 63 mio. kr. årligt⁷.

Regeringen har undersøgt muligheden for at overflytte EU-strukturfondsmidler fra de regionale vækstfora til LAG. Det er desværre ikke en farbar vej. Der er indgået en aftale med EU-Kommissionen om anvendelsen af midlerne fra EU's Regionalfond og Socialfond og hvert regionalt vækstforum har fået tildelt en økonomisk ramme frem til 2020. Midlerne fra EU's Regionalfond og Socialfond anvendes i forvejen til at skabe vækst og job i alle egne af Danmark.

De lokale aktionsgrupper yder et positivt og væsentligt bidrag til vækst og udvikling i landdistrikterne.

En tilsvarende indsats er iværksat under Hav- og fiskeriudviklingsprogrammet med henblik på at styrke udviklingen i fiskeriområder. Her er der etableret 10 aktionsgrupper i fiskeriområderne (FLAG), der dækker 16 kommuner samt de 27 småøer – hvoraf de syv af grupperne har valgt at integrere sig med aktionsgrupper i landdistriktsområderne. Til de netop etablerede FLAG'ere er der i perioden 2014-2017 afsat 64 mio. kr.

Hermed slutter redegørelsen.

---

⁷ Erhvervs- og vækstministeren har i mail af 12. februar 2016 meldt ud, hvordan uforbrugte midler fra 2014 og 2015 håndteres samt fordelingen af FLAG-midler. Der foreligger endnu ikke en politisk aftale for Hav- og fiskeriudviklingsprogrammet i perioden 2018-2020.